

ခွဲအုပ်ယူဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိန်ကရ၊
လီာ်ခာ်သးဝဲလီာ်ခိန်သ့ဉ်
ကီာ်သုလုာ်

www.knuhq.org

ခွဲအုပ်ယူဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိန်ကရ၊အလံာ်ဟ့ဉ်ယုာ်ဆူ
ကညီလါခူးတံာ်ကံာ်စုအမူး

နံးသီ-ကညီနံဉ်.... ၂၇၆၀,လါခူးလါပဲ
ခရံဉ်နံဉ်- ၂၀၂၁နံဉ်,အီကူး(၂၂)သီ

ကညီဖိခဲလံာ်သ့ဉ်သုစာ

တနံးအံးမ့ာ်ဝဲ ကညီနံဉ် ၂၇၆၀နံဉ်, လါခူးလါပဲအနံးဒီး မ့ာ်ပဝဲ “ကညီဒီကလုာ်တံာ်ကံာ်စု အမုာ်နံး” န့ဉ်လီာ်. ဝဲ “ကညီဒီကလုာ်တံာ်ကံာ်စုအမုာ်နံး” အံး ခွဲအုပ်ယူဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိန် ကရ၊ လီာ်ခာ်သး ဆုာ်လီာ်န့ဉ်ဘဉ်တံာ်ဆာဂုာ်ဆာဝါဆူ ကညီဖိကိးဂးဒီးလါ ကပူဖျိုးဒီးတံာ်တတံာ် တနါ, ကအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချုလါနီာ်ခိနီာ်သး, သ့ဉ်ဖံသးညီ, သူထီဉ်ပျံထီဉ် ဒီးမးန့ဉ်အိဉ်ကဲကိးဂးဒီး န့ဉ်လီာ်.

ကညီတံာ်ကံာ်စုအလုာ်အလံာ်အံး မ့ာ်လုာ်လံာ်ထူသနူတမံလါ ဟဲလီာ်စာဝဲဒဉ်လါ မိာ်ပာ်ဖံဖု လါပူဂဏ္ဍာ်တဖဉ် လါပူဂဏ္ဍာ်လါကစာလံာ်လံာ်န့ဉ်လီာ်. တမ့ာ်လုာ်လံာ်ထူသနူအသီဒီး ဟဲခိဖျိဝဲဒဉ်လါ တံာ်ဘဉ် တံာ်ဘါဒီးတံာ်စုာ်တံာ်နာ်ဘဉ်. တမ့ာ်စုာ်ကိးလုာ်လံာ်ထူသနူတမံလါ ဟဲအိဉ်ထီဉ်ဝဲလါစါဒီး ခုခါဆာက တီာ်ခဲအံးဘဉ်.

ကညီဒီကလုာ်တံာ်ကံာ်စုအလုာ်အလံာ်ဒီး ထူသနူအံး မ့ာ်တံာ်လါပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲ ကညီဖိတက လုာ် အတံာ်စံဉ်စါတဲစါ, အလုာ်အလံာ်, အထူသနူဒီး အတံာ်ဆဲးတံာ်လါတဖဉ် လါအိဉ်မူတုာ်လံဝဲ လါပူဂဏ္ဍာ်လါကစာန့ဉ်လီာ်. ဖဲပုတကလုာ်လါအိဉ်ဒီးအတံာ်စံဉ်စါတဲစါ, အလုာ်အလံာ်ဒီးအထူသနူအ သိးန့ဉ် မိာ်ပာ်ဖံဖုလါပူဂဏ္ဍာ်တဖဉ် မယုာ်န့ဉ်ဝဲအဖိအလံာ်တစါဘဉ်တစါ ဒီးတုာ်လီာ်လါပစါ, ခုခါဆာက တီာ်ခဲအံးန့ဉ်လီာ်.

ဒ်သိးဒီးဖိလံာ်တဖဉ်ကသ့ဉ်ညါလိာ်အသးဒီး ကအိဉ်ယူအိဉ်ဖိးဝဲအဂီာ်န့ဉ် မိာ်ပာ်ဖံဖုလါပူဂဏ္ဍာ် တဖဉ်ကိးဖျိဉ်က့ဝဲဖိလံာ်လါအိဉ်ဝဲလါလီာ်ယံးလီာ်ဘူးခဲလံာ်တနံဉ်တဘျီန့ဉ်လီာ်. အတံာ်ပညိဉ်ကွာ်စိ န့ဉ် မ့ာ်ဒ်သိးဒီးဖိလံာ်တဖဉ် ကမးသ့ဉ်ညါလိာ်အသးတဂးဒီးတဂး, ဒီးတဖျိဒီးတဖျိ ဒီးဖဲလါတံာ်ကီ တံာ်ခဲအိဉ်ထီဉ်ဝဲတဘျီလါလီာ်န့ဉ်ကသ့တိစာမးစာလိာ်အသးဒီးအိဉ်ယူအိဉ်ဖိးအဂီာ်န့ဉ်လီာ်.

တနံဉ်တဘျီန့ဉ်ကိးဖျိဉ်က့ဝဲ အဖိအလံာ်လါလီာ်ဘူးလီာ်ယံးခဲလံာ်န့ဉ်လီာ်. ဖဲလါဖိလံာ်တဖဉ် ဟဲက့ထံဉ်လိာ်ဒီးအိဉ်ဖျိဉ်သကိး အဆာကတီာ်န့ဉ် ဖိလံာ် တဖျိဘဉ်တဖျိန့ဉ် ဟဲက့ဝဲဆူ မိာ်ပာ်ဖံဖု အဒုပီလီာ်(အိဉ်ဖျိဉ်အလီာ်) ဒီးဟဲက့စိာ်သကိးဝဲ တံာ်အိဉ်တံာ်အီအကလုာ်ကလုာ် ဒ်ဟံဉ်ဖိယီဖိ တဖျိဒီးတဖျိ အတံာ်လုာ်အိဉ်သးသမူ, တသုတသုဉ် ဒီး တံာ်ဖဲအိဉ်မးအိဉ်အတံာ်ဒီးန့ဉ်တဖဉ် အိဉ်ဝဲအသိးန့ဉ်လီာ်.

တံာ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်သကိးဒ်သိးအံးတနံဉ်တဘျီအဂီာ်ပာ်ပနီဉ်ယာ်ဝဲမုာ်နံးမုာ်သီန့ဉ်လီာ်. တနံဉ် ဘဉ်တနံဉ် ဖဲလါဟံဉ်ဖိယီဖိ ဒီးဖိလံာ်အါန့ဉ်အါထာထံဉ်လိာ်သကိးအသးဒ်သိးအံးအဆာကတီာ်ခိဖျိ လါဖိလံာ်တနီ ဘဉ်ဟဲက့ဝဲလါတံာ်လီာ်လါအယံးဒီး တနီန့ဉ်တံာ်လဲတံာ်က့ကီခဲဝဲအယံ ဘဉ်အိဉ်

ခိးလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ခိးလိာ်အသးတူၤ ဖိလံၤတဖၣ်ဟဲက့ၤဝဲပျဲထီၣ်ပျဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢအိၣ်ခိးလိာ်အသးအဆၢကတီၢ်န့ၣ် အိၣ်သကိးအိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ် လၢဖိလံၤတဖၣ်ဟဲက့ၤစိာ်ဖျိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်အိၣ်သကိးအိၣ်သကိးအမူးဖးဒိၣ် လၢခံသီသၢသီဒီးတူၤလၢ ဒီးန့ၣ်လီၤ. တူၤဖိလံၤတဖၣ်ဟဲက့ၤတူၤ ဝဲခဲလၢာ်န့ၣ် ဖဲလၢတၢ်အိၣ်သကိးအိၣ်သကိးလၢခံကတၢ်တသီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး “တၢ်ကံၢ်လိာ်စုအမူးဖးဒိၣ်” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကံၢ်လိာ်စုအံၤန့ၣ်ပာ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်တမံၤလၢ “ပမ့ၢ်ပုၤတကလုာ်ပီၤဒီးတဖျိၣ်ပီၤတထၢပီၤ” န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်တမံၤလၢဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ယူတၢ်ဖိး ဒီးတၢ်ပာ်သးတဖျိၣ်ပီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နၢ်ဟူလိာ်အကစီၣ်လၢ တၢ်မၤနၢ်မၤထးအိၣ်တဖျိၣ်ဒုၣ် ဒီးမ့ၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ် ကလူၤအိၣ်လိာ်အသး ဒီးတိၤစၢမၤစၢလိာ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထံၣ်လိာ်အသးလၢ တၢ်လိာ်တတီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤန့ၣ် ကသ့ၣ်ညါလိာ်အသးလၢ မ့ၢ်ပုၤတကလုာ်ပီၤ ဒီးမ့ၢ်ပုၤတဖျိၣ်ပီၤတထၢပီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ယူတၢ်ဖိးဒီးမ့ၢ်တၢ်တိၤစၢမၤစၢလိာ်သးအပနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး, ဖဲလၢဖိလံၤတဖၣ် ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖျိၣ်သကိးဝဲ ဖဲလၢခံကတၢ် တသီန့ၣ် မိာ်ပာ် ဖံဖု, ဒီးခိၣ်နၢ်သ့ၣ်က့ၤသးပျဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်သိၣ်လီၤသီလီၤဒီး တၢ်မၤလိာ်ပိာ်ယုၤလၢအဂ့ၤအဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, မိာ်ပာ်သ့ၣ်က့ၤသးပျဲတဖၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါ ဒီးတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဝါဆူဖိလံၤတဖၣ်လၢကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ, ပုၤဒုၣ်ပုၤဒါဒီးသ့ထီၣ်ပျဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်

“ကညီဖိကလုာ်တၢ်ကံၢ်စုအမူး” အကံၢ်အလဲန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ဟံၣ်ဖိပီၤဖိ, ဒုၣ်ဖိထၢဖိဒီး ပုၤတကလုာ်အမူးသးခု လၢဘၣ်ထွဲဒီး ဟံၣ်ဖိပီၤဖိ, ဒုၣ်ဖိထၢဖိ ဒီးပုၤတကလုာ်အတၢ်ယူတၢ်ဖိး ဒီးတၢ်အိၣ်ယူအိၣ်ဖိးန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢတၢ်အိၣ်သးအါမံၤဒီးတၢ်ဆိၣ်သနံးအါကလုာ်အယိမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်ပပုၤကလုာ်တဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢ ထံကိာ်အါဘၣ် ဒီးတၢ်လိာ်အါတီၤန့ၣ်လီၤ. သနံက့ၤန့ၣ် စါဒီးဆၢကတီၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်အယိ ပမ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ယံၤလိာ်သးလၢ နီၢ်ခိၣ်နီၢ်ခိၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပထံၣ်လိာ်သးသ့ထီၣ်တိၤဒီးပဒုးနၢ်ဟူလိာ်ပကစီၣ်သ့ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ယံၤလိာ်သးဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအယံၤဘၣ်. လီၤဆီဒ်တၢ် လၢတၢ်ဒုးနၢ်ဟူလိာ်ပဂ့ၢ်ပကျိၤ, တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဆၢဂ့ၤလိာ်သး, တၢ်တိၤစၢမၤစၢ ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲလိာ်သးန့ၣ်ပမၤသ့ထီၣ်တိၤလီၤ.

လီၤဆီဒ်တၢ်ဖဲခိၣ်ဘူးတၢ်သံသတြိာ် (COVID Pandemic) တၢ်ဆါအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ် ပကဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်ပသး ဒီးအိၣ်ဖျိၣ်သကိးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်တသ့ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်, ပကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လိာ်သကိးပသးဒီဖျိလၢတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သး. လၢတၢ်ထုကဖၣ်, ဒီးလၢတၢ်တိၤစၢမၤစၢ ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢလိာ်သး တူၤပပုၤကလုာ်အထံၣ်ဂီၢ်သး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ် လၢထီၣ်ပျဲထီၣ်ဝဲတစုန့ၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါပပုၤကလုာ်ခဲလၢာ် လၢအိၣ်ယံၤအိၣ်ဘူး ဒီးလၢထံလိာ်ကီၢ်ပူၤ ဒီးလၢထံချၢကီၢ်ချၢခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤဖဲခိၣ်ဘူးတၢ်သံသတြိာ် (COVID Pandemic) တၢ်ဆါအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ် ဒ်သိးဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါသုတရၢလီၤအါထီၣ်အသးတဂ့ၤအဂီၢ် မပကပိာ်ထွဲမၤထွဲစ့ၢ်ကိး တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်ဘျၢတဖၣ် လၢတၢ်ကံၢ်စုအမူးပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. မ်ကညီဖိခဲလၢာ် ကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, နၢ်ဒုၣ်နၢ်ဒါဒီးမၤန့ၢ်အိၣ်ကဲကိးဂၤဒဲးန့ၣ်တက့ၢ်.

**ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဖိကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး**